

μόλις ἠδύναντο νὰ νοσηλευθῶσι τέσσαρες εὐλογιῶντες· ἐκ τῶν ἐπτὰ τούτων οἱ μὲν εἶνε ἐπὶ κλίνης, τούτέστι ἐπὶ τινος ξύλου χαμαὶ, λέγομεν ξύλου, διότι μόνον τὰ ξύλα σχεδὸν μένουσιν ἐκ τῶν κλινῶν ἅς ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, ὡς μᾶς εἶπον παρεχώρησεν· οἱ δὲ χαμαὶ ἐντελῶς, ἔχοντες σκέπασμά τι τετριμμένον καὶ βρωμερώτατον· ἀγγεῖα πρὸς πλῦσιν δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς πόσιν, οὐδὲ πρὸς ἄλλην φυσικὴν ἀνάγκην. Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ κατάστασις ἐνὸς δωματίου τοῦ καλλιτέρου, διότι περὶ τινῶν ἄλλων οὐδὲ λόγος δύναται νὰ γείνη.

4ον) Ἐκ τῆς σχεδὸν ἐντελοῦς ἐλλείψεως ὕδατος.

5ον) Ὡς ἐκ τῆς μὴ ἐπαρκοῦς τροφῆς καὶ τοῦ ἀνυπαρκτοῦ μαγειρείου. Τὸ μαγειρεῖον ἔχει ὡς σκευή, ἐν πῆλινον ἀγγεῖον (τσουκάλι) χωρητικότητος οὐχὶ πλέον τῶν πέντε ὀκάδων ὕδατος, ἐν μικρὸν χωρητικότητος δύο ὀκάδων, ἐπτὰ τρυβλία (σανάκια) καὶ πέντε ἡ ἑξ κοχλιάρια ξύλινά τε καὶ ἐκ λευκοσιδήρου, ἰσάριθμα δὲ μαχαίρια. Πάντα τὰ ἀνωτέρω χρησιμεύουν διὰ 56 ἀσθενεῖς.

Ἡ τροφή συνίσταται, ὡς μοὶ οἶπον, ἐκ γάλακτος τὴν πρωΐαν καὶ σοῦπας μετὰ ἡ ἄνευ κρέατος τὴν μεσημβρίαν, (πέντε ἕως ἐπτὰ ὀκάδες κρέατος δαπανῶνται), τὸ δὲ ἑσπέρας δὲν ὑπάρχει ἄλλη τροφή εἰμὴ ἄρτος καὶ τυρὸς διὰ τοὺς μόλις ἀναρρωνύοντας, οἱ δὲ χρεῖαν ἔχοντες ζωμοῦ θὲ περιμένωσι τὴν ἐπομένην ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου· τοῦτο δὲν εἶναι ὑπερβολὴ διότι μαρτυροῦσιν οἱ νοσηλευόμενοι, ἡμεῖς δὲ μέιναντες ἐν Κανθάρῳ μέχρι τῆς 6 μ. μ. δὲν παρετηρήσαμεν οὔτε πυρὰν ἐν τῷ μαγειρείῳ, οὔτε τὸ τσουκάλι νὰ ἐνεργῇ.

6. Ὡς ἐκ τῆς κακῆς καταστάσεως τῶν ἀποπατῶν, διότι πλήρεις περιττωμάτων ἐξωθεν, ἔσωθεν καὶ πέριξ.

7. Ἰατρικὴ ἐπίσκεψις τακτικὴ δὲν γίνεται, ἀλλ' οὐδὲ εἶναι δυνατόν εἰς μόνος ἱατρὸς ἄνευ βοηθοῦ νὰ ἐπισκεφθῇ περὶ τοὺς ἐξήκοντα εὐλογιῶντας.

8. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Φαρμακείου γίνεται διὰ τοῦ ἱατροῦ καὶ ἐνὸς ἀστυνομικοῦ κλητῆρος, ἐκπληροῦντος τὸν διπλοῦν σκοπὸν, τὸν τοῦ βοηθοῦ φαρμακείου καὶ τοῦ φύλακος. Ὑποθέτομεν ὅτι καὶ τὰ ἀναγκαζοῦντα φάρμακα δὲν χορηγοῦνται, διότι δὲν ὑπάρχουσι κατάλληλα πρὸς τοῦτο δοχεῖα, μάτην δὲ ἀνεζητήσαμεν τοιαῦτα παρὰ τοὺς ἀρρώστους (*).

9. Νεκροταφεῖον. Τοῦτο κεῖται εἰς μέρος ἀκατάλληλον καὶ πετρῶδες, πέντε ἕως δέκα λεπτὰ μακρὰν τοῦ θεραπευτηρίου ἀπέχον. Κατὰ τὴν ἐπρόκειτο νὰ ταφῇ Γερμανὸς τις Φοῦξ τὸ ὄνομα, ἠθελήσαμεν δὲ νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν κηδείαν καὶ παρετηρήσαμεν τὸν τρόπον τῆς ταφῆς, ἥτις ἐν συντόμῳ αὕτη! σκάπτεται λάκκος 20—30 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου βαθύς, τίθεται ὁ νεκρὸς καὶ ὀλίγη ἄσβεστος ἂν ὑπάρχῃ (δὲν ὑπῆρχε)· εἶτα καλύπτεται ὑπὸ τοῦ ὀλίγου ἐκεῖ χώματος, τούτου δὲ μὴ ἐπαρκούντος, ὁ ἱατρὸς ἐζήτησε παρὰ τῶν Δημοτικῶν ἀρχῶν Πειραιῶς τὸ ἀνάλογον, ὅπερ μεταφέρεται ἐκεῖ τῇ δραστηρίᾳ ἐνεργείᾳ τοῦ ὑπαστυνόμου Πειραιῶς, ἐντὸς κάρρων καὶ ἐπιχωματιοῦται ὁ νεκρὸς.

Ἐρωτήσαντες διατὶ ἐφαρμόζουσι τὴν νέαν ταύτην μέθοδον τῆς ταφῆς μᾶς ἀπεκρίθησαν διὰ τὸ πετρῶδες τοῦ μέρους, ἀλλ' οἱ παρακείμενοι νεκροὶ (περὶ τοὺς 140 ἐμε-

τρήσαμεν) εἶναι τεθαμμένοι βαθύτερον. Μὴ πεισθέντες ἀνωρύξαμεν τάφον, ἡ δὲ ἀξίνη τοῦ ἐργάτου τὸ δεύτερον βληθεῖσα, προσέκρουσεν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ νεκρικοῦ κιβωτίου. Ὁ νόμος δ' ὀρίζει ἐνὸς μέτρου τοῦλάχιστον βάθος πρὸς ταφὴν.

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ κατάστασις τοῦ θεραπευτηρίου τῶν εὐλογιῶντων ἐν Κανθάρῳ. Ὅθεν παρακαλοῦμεν τὴν Διεύθυνσιν τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας καὶ διὰ ταύτης τὴν Σ. Κυβέρνησιν, ἵνα ὅσον τάχιον φροντίσῃ περὶ τῆς εὐρέσεως καταλλήλου θεραπευτηρίου πέριξ τῶν Ἀθηνῶν, ἱατρῶν δεδοκιμασμένων, νοσοκόμων, προσωπικοῦ ἁρμοδίου, κλινῶν, σκεπασμάτων, σκευῶν, μαγειρείου καὶ φαρμακείου κτλ. πρὸς δὲ διατάξῃ νὰ παύσῃ ἀμέσως τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο εἶδος τῆς ταφῆς, διότι δυσώδης πτωματικὴ ὁσμὴ ἀποδίδει ἐπιβλαβὴς καὶ ἐστία μολύσματος γίνεται.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ.

Κύριε συντάκτα τοῦ Μὴ Χάνεσαι.

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 358 φύλλῳ τῆς ἀξιολόγου ὑμῶν ἐφημερίδος, παραδόξως εἶδον τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τοῦ Ἀδελφάτου κ.κ. Δαμιανοῦ καὶ Δέγγλερ, ὡς παρεμβαλόντων δῆθεν προσκόμματα εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Νοσοκομείου. Τῇ ἀληθείᾳ, κ. Συντάκτα, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐγκαταστάσεώς μου, συνέβησαν παρεξηγήσεις τινες, καὶ τοῦτο ἔνεκεν τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως τοῦ Νοσοκομείου. Ἦδη ὅμως οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. Δαμιανὸς καὶ Δέγγλερς τούναντίον παρῆξαν εἰς ἐμὲ πλήρη ἐλευθερίαν ἐνεργείας, ψηφίζοντες τὰς πράξεις μου, αἵτινες συντελοῦσι πρὸς ὠφέλειαν τοῦ καταστήματος.

Δέξασθε τὴν διαβεβαίωσιν κλπ.

Τ. Μαρᾶτος.

Σ. Σ. Ἄν καὶ αἱ πληροφορίες μας προήρχοντο ἐκ προσώπου καλῶς εἰδότος τὰ τοῦ Δημαρχείου, οὐχ' ἤττον θέλομεν νὰ πιστεύσωμεν τὸν ἀξιότιμον Διευθυντὴν τοῦ Νοσοκομείου, μολοντί καὶ αὐτὸς ἔρχεται εἰς ἐπικύρωσιν τῶν λόγων μας. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα κατὰ προσώπων, ἐσμὲν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων. Θέλομεν ὅχι μόνον οἱ ἐν αὐτῷ θεραπευόμενοι ἀσθενεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιον Νοσοκομεῖον νὰ ἀναρρώσῃ. Ἄν καὶ οἱ κύριοι Δαμιανὸς καὶ Δέγγλερς συντελῶσιν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, συγχαίρομεν αὐτοὺς καὶ ἐκφράζομεν τὴν λύπην μας ἂν τοὺς ἐλυπήσαμεν διὰ τοῦ προλαβόντος φύλλου μας.

ΚΑΡΑΜΕΛΑΙΣ.

Ἄκρον ἄωτον οἰκονομίας :

Ὅταν περιπατῇς νὰ ἀνοίγῃς τὰ σκέλη σου τόσον πολὺ, ὥστε νὰ σχίζεται τὸ *partailéni* σου.

Καὶ πρὸς δικαιολογίαν σου νὰ λές :

— Κάμνω οὕτω πως ὀλιγώτερα βήματα καὶ δὲν χαλῶ τὰ παπούτσά μου.

Κύριος. Βρὲ Γιάννη, πόσαις φοαῖς θὰ σοῦ πῶ νὰ μοῦ λουστράρῃς τὸ πρῶν τὰ ποδήματα ;

Γιάννης. Ὅσαις θέλετε ἀφεντικό.

(*) Σημ. Μὴ Χάνεσαι. Τὰ ἐγχύματα τῆς δακτυλίτιδος τὰ παρεσκεύαζεν ὁ ἱατρὸς εἰς τὸ μπρίκι τοῦ καφέ του· ὅλα δὲ τὰ ἄλλα φάρμακα παρασκευάζονται ἐντὸς ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τσουκαλιῦ.